

Peter Östman kd

Kirjallinen kysymys Suomen liittymisestä Instex-järjestelmään

Eduskunnan puhemiehelle

Sunnuntaina 1.12.2019 uutisoitiin, että Suomi on viiden muun maan ohella päättänyt liittyä EU:n ja Iranin välisen kaupan maksujärjestelmään Instexiin, jonka avulla on tarkoitus kiertää USA:n Irania vastaan asettamia talouspakotteita. Järjestelmän perustivat Britannia, Ranska ja Saksa Yhdysvaltain vetäydyttyä yksipuolisella päätöksellä Iranin ydinasesopimuksesta vuonna 2018.

Julkilausuman mukaan kuuden uuden jäsenen liittyminen "on selkeä osoitus jatkuvasta sitoutumisestamme ydinasesopimukseen (Joint Comprehensive Plan of Action)". Julkilausumassa vaadittiin myös Irania kunnioittamaan sopimuksen sitoumuksia.

Valitettavasti Iran on kuitenkin jo omilla toimillaan aloittanut vuoden 2015 ydinasesopimuksesta irtautumisen, mm. rikastamalla uraania yli sopimuksessa sovitun määrän. Kansainvälinen atomienergiajärjestö (IAEA) on myös kertonut raportissaan 11.11.2019 havainnoista uraanipartikkeleista paikassa, jota Iran ei ole raportoinut järjestölle. Yksittäisten diplomaattilähteiden mukaan Iran tuottaa rikastettua uraania nyt jopa yli 100 kg kuukaudessa ja kykenee nostamaan tuotantoa vielä tästäkin. Kaikkiaan Iran on rikkonut sopimusta jo neljässä kohdassa.

Iranin nykyhallinnon retoriikka on usein ollut hyvin sotaisaa naapurimaita sekä esim. Israelia kohtaan. Ydinohjelman lisäksi Yhdysvaltoja ja sen Lähi-idän alueen liittolaisia on huolestuttanut Iranin antama tuki terroristijärjestöiksi luokittelemilleen tahoille sekä ballististen ohjusten kehittäminen.

Samanaikaisesti viime viikkoina maassa on ollut hyvin laajoja nykyhallinnon vastaisia mielenosoituksia, joita on tukahdutettu väkivalloin. Amnestyn mukaan mielenosoituksissa on kuollut 161 mielenosoittajaa ja yli tuhat on pidätetty. Myös internetiin pääsyä on maassa rajoitettu tehokkaasti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä perusteilla Suomi on päättänyt liittyä Instex-järjestelmään ja

mikä on Suomen ulkopoliittinen linja suhteessa Iranin mielenosoituksiin ja niiden väkivaltaiseen tukahduttamiseen maan nykyhallinnon toimesta?

Kirjallinen kysymys KK 369/2019 vp

Helsingissä 3.12.2019

Peter Östman kd